

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 รวมทั้งหมดจำนวน 2,405 คน แบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 225 คน คณะครู 1,955 คน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 225 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2554 : เว็บไซต์)

- 1.1 วาปีปทุม 825 คน
- 1.2 พยัคฆภูมิพิสัย 626 คน
- 1.3 นาเชือก 428 คน
- 1.4 นาइन 283 คน
- 1.5 ยางสีสุราช 243 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการกำหนดขนาดและการสุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 331 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie และ Morgan (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 217) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่ง

ชั้น (Stratified Random Sampling) แบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 83 คน ครู จำนวน 165 คน และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 83 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและอำเภอในสังกัด

อำเภอ	ผู้อำนวยการโรงเรียน		ครู		ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน		รวม	
	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วาปีปทุม	71	29	683	57	71	29	825	115
พยัคฆภูมิพิสัย	55	21	516	42	55	21	626	84
นาเชือก	45	15	338	30	45	15	428	60
นาइन	31	10	221	20	31	10	283	40
ยางสีสุราช	23	8	197	16	23	8	243	32
รวม	225	83	1955	165	225	83	2405	331

2.2 กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เลือกโดยใช้วิธีเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดให้มีผู้ร่วมสนทนา จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และ 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มละ 3 คน รวมทั้งหมด 9 คน ทั้งนี้โดยมี ดร.สุวิทย์ วงษาไฮ ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองวาปีปทุม เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ส่วนรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม ได้แก่

1. นายสมเพชร มัชปะโม	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านจัวบา
2. นายธนศิลป์ บัวบุญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองโนทับม้า
3. นายวีระศักดิ์ บัดตาลาโพธิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง
4. นางโสภิญณ์ญา มนตรี	ครูโรงเรียนชุมชนบ้านจัวบา
5. นางไมตรี คำบอน	ครูโรงเรียนบ้านหนองโนทับม้า
6. นางสมพิศ คงทรง	ครูโรงเรียนบ้านดง
7. นายบุญเกิด สาสีดา	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน

ชุมชนบ้านจัวบา

8. นายสุทัศน์ แสงโสธร ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน
บ้านหนองโนทับม้า

9. นายสุรสี มาอาษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียน
บ้านดง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ของสมศักดิ์ รอบคอบ (2548 : เว็บไซต์) ที่ใช้ถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมหลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 หลักการ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 154-156) ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ศึกษาเอกสารตำรา วารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนผลการวิจัยทั้งใน

ประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีทั้งหมด 5 ด้าน จำนวน 53 ข้อ

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ด้วยวิธี IOC (Index of Item-Objective Congruence) ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) ได้แก่

1.4.1 นายสุทัศน์ แก้วคำ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา

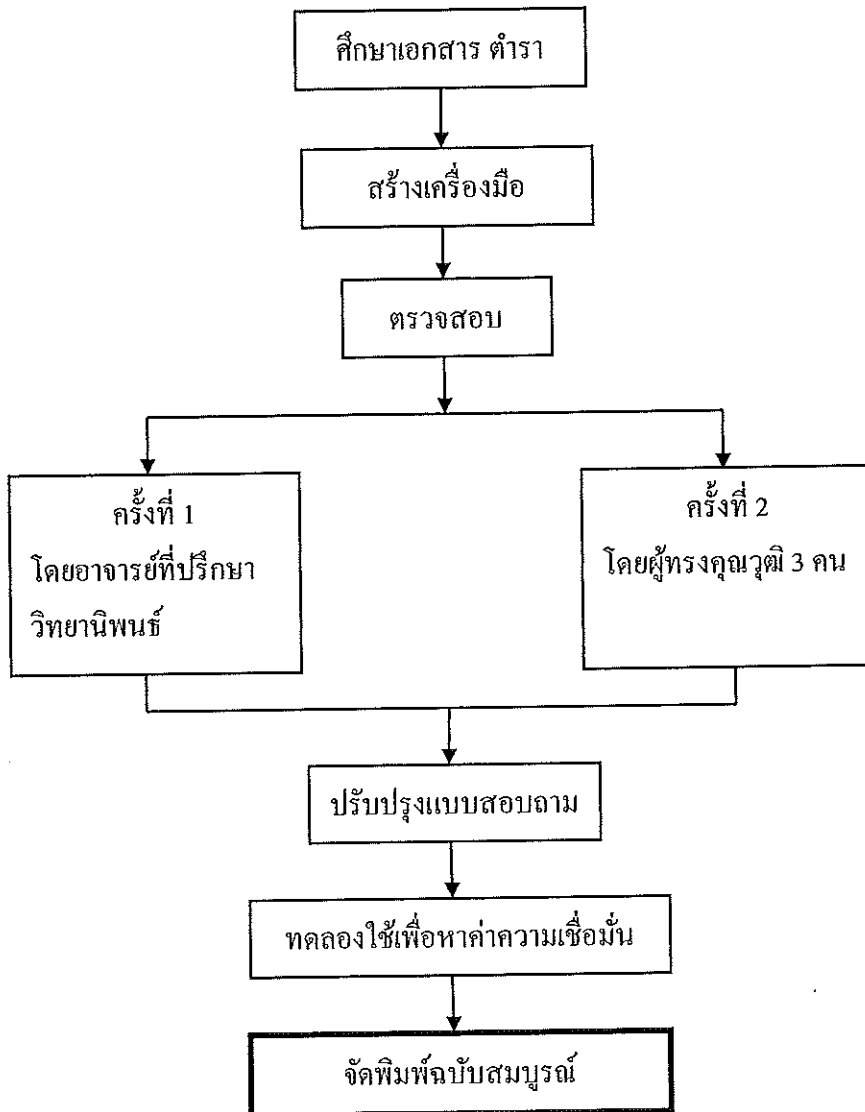
1.4.2 นายเอกลักษณ์ บุญทั่ว คศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำแย (ประชานุเคราะห์) อำเภอนายูง จังหวัดมหาสารคาม และอาจารย์ผู้จัดการรายวิชา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา

1.4.3 นางจันทร์แรม ปราเมต คศ.ม. (การวิจัยการศึกษา)ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัยทางการศึกษา

1.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ความเห็นชอบ

1.6 แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ค่าของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.93

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูล
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. การจัดสนทนากลุ่ม เมื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว
ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ของรายการดำเนินการที่มีค่าต่ำสุดในแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นการ
สนทนากลุ่ม พร้อมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขเพื่อสรุปผลอีกครั้งหนึ่ง

3. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาโดยการศึกษาเอกสารตำรา วารสาร หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และกรอบแนวคิดในการวิจัยมาทำการออกแบบเครื่องมือที่ใช้สอบถามผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับความคิดเห็นถึงระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ทั้งหมด 5 ด้าน รวมทั้งสิ้น 53 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเกิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ค่าระดับความสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับการแปลความค่าระดับความสำคัญกำหนดเป็นเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยไว้ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง ค่าระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง ค่าระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ค่าระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง ค่าระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง ค่าระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

1.2 แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มผู้บริหาร ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พร้อมทั้งแจ้งกำหนดการรับคืน

1.3 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยดำเนินการติดตามหรือนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่เพื่อให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาให้ได้มากที่สุด โดยกำหนดให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

2. รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงบุคคล ดังนี้ คือ 1) ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 3 คน 2) ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ จำนวน 3 คน และ 3) ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน รวมผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ทั้งหมด 9 คน ซึ่งมาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยมี ดร.สุวิทย์ วงษาไฮ ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุม โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ คัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่ครบถ้วนมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะภาพรวม จำแนกตามรูปแบบและรายการ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละแล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางและความเรียง

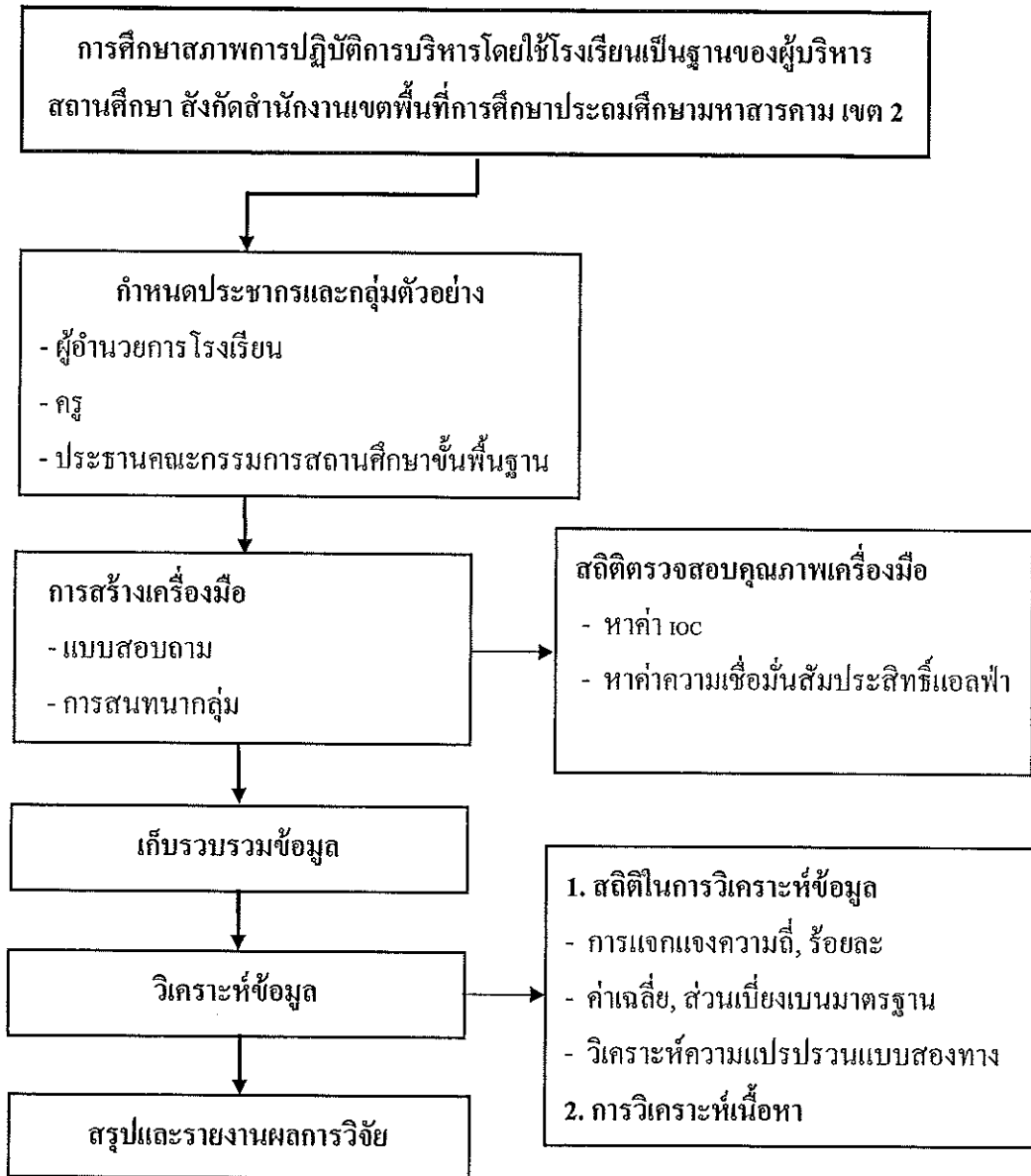
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ รายด้าน และในภาพรวม แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง พร้อมทั้งประเมินค่าด้วยการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103)

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครู และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (F-test แบบ Two-way ANOVA) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปไว้ดังภาพที่ 11

4. การวิเคราะห์แนวทางในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group

Discussion) และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 6 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 ดัชนีความสอดคล้องเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแบบ

IOC (Index of Item Objective Congruence)

1.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแอลฟา (α -Coefficient)

2. สถิติเพื่อการตอบคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและศึกษาผลการเปรียบเทียบ

2.1 การแจกแจงความถี่และร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (F-test แบบ Two-way ANOVA)